

Наталія Міщук, Галина Жирська,
Алла Степанюк, Любов Барна

БІОЛОГІЯ

8

клас

Частина 3

Видавництво
«Підручники
і посібники»

Наталія Міщук, Галина Жирська,
Алла Степанюк, Любов Барна

БІОЛОГІЯ

Частина 3

Навчальний посібник
для 8 класу
закладів загальної середньої освіти

TM

Тернопіль
Видавництво «Підручники і посібники»
2025

УДК 075.3

Б63

**Навчальний посібник створено за модельною навчальною програмою
«Біологія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти
(автори: Балан П. Г., Кулініч О. М., Юрченко Л. П.)**

Електронний інтерактивний додаток

Міщук Н.
Б63 Біологія. Част. 3 : навч. посібник для 8 кл. закл. заг. серед. освіти / Н. Міщук, Г. Жирська, А. Степанюк, Л. Барна. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2025. — 184 с. : іл.

УДК 075.3

© Міщук Н., Жирська Г., Степанюк А., Барна Л., 2025
© Видавництво «Підручники і посібники», оригінал-макет, 2025

ЗМІСТ

Тема 5. ВНУТРІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ.....	5
§ 32. Внутрішнє середовище організму людини. Гомеостаз. Кров, її склад та функції	5
§ 33. Еритроцити. Групи крові. Правила переливання крові	9
§ 34. Лейкоцити. Тромбоцити. Зсідання крові	14
§ 35. Система кровообігу. Серце	20
§ 36. Властивості серцевого м'яза. Робота серця. Регуляція роботи серця	23
§ 37. Кровоносні судини. Кола кровообігу	26
§ 38. Рух крові. Пульс. Артеріальний тиск	29
§ 39. Кровотечі. Серцево-судинні хвороби та їх профілактика	33
§ 40. Лімфатична система людини.....	38
§ 41. Імунна система. Імунітет. Види імунітету	41
§ 42. Імунодефіцит. Алергія	46
Тема 6. ДИХАЛЬНА СИСТЕМА ТА ГАЗООБМІН	51
§ 43. Значення газообміну. Система органів дихання	51
§ 44. Газообмін у легенях і тканинах	56
§ 45. Дихальні рухи. Нейрогуморальна регуляція дихальних рухів	59
§ 46. Голосовий апарат та його функціонування	62
§ 47. Профілактика захворювань органів дихання. Невідкладна допомога в разі зупинки дихання	65
Тема 7. ПРОЦЕСИ ВИДІЛЕННЯ ТА ТЕРМОРЕГУЛЯЦІЇ	71
§ 48. Виділення — завершальний етап обміну речовин. Сечовидільна система.....	71
§ 49. Процеси утворення й виведення сечі. Нейрогуморальна регуляція процесів виділення.....	75
§ 50. Шкіра. Профілактика захворювань шкіри	79
§ 51. Терморегуляція. Перша допомога у разі порушення терморегуляції, термічних ушкоджень шкіри	85
Тема 8. СЕНСОРНІ СИСТЕМИ	90
§ 52. Загальна характеристика сенсорних систем	90
§ 53. Зорова сенсорна система. Око	94
§ 54. Сприйняття зоровою сенсорною системою світла, кольору, простору. Гігієна зору	98
§ 55. Слухова сенсорна система. Вуха. Гігієна слуху	103
§ 56. Сенсорні системи смаку, нюху, рівноваги, руху, дотику, температури та болю	107
Тема 9. ВИЩА НЕРВОВА ДІЯЛЬНІСТЬ	116
§ 57. Вища нервова діяльність людини. Типи ВНД	116
§ 58. Механізми формування умовних рефлексів.....	122
§ 59. Фізіологічні основи мовлення	126

§ 60. Навчання й пам'ять	130
§ 61. Мислення та свідомість	135
§ 62. Сон. Біоритми людини	141
Тема 10. РЕПРОДУКЦІЯ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК	
людини	148
§ 63. Репродуктивна система людини. Статеві клітини. Запліднення	148
§ 64. Вагітність	154
§ 65. Ембріональний період розвитку людини. Плацента	158
§ 66. Постембріональний розвиток людини	162
§ 67. Репродуктивне здоров'я	167
УЗАГАЛЬНЕННЯ	173
§ 68. Біосоціальна природа людини	173
ДОДАТКИ	178